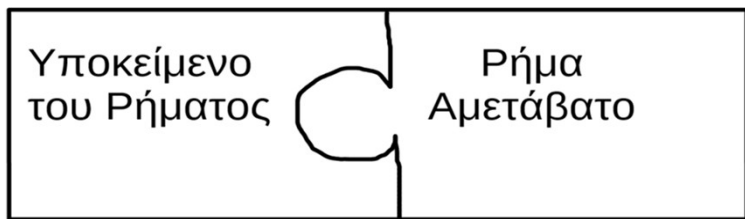

Γραμματική [Συντακτικό] # 7 (Συνέχεια)

Επώνυμο:

Ημερομηνία:

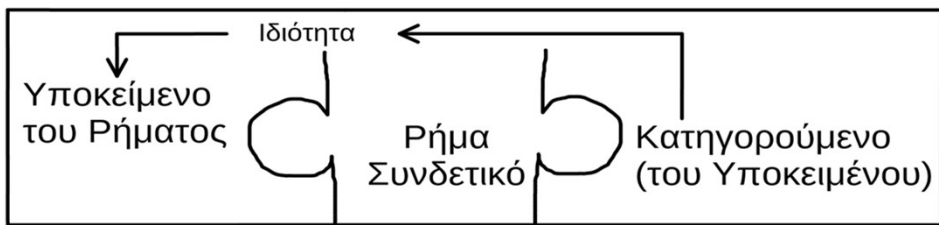
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ ΜΕ ΣΧΗΜΑΤΑ

ΟΙ ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ = ΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑΤΑ (ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΑ) ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

	ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ	ΡΗΜΑ ΑΜΕΤΑΒΑΤΟ	
1	Η Μαίρη	παίζει.	
2	Η Μαίρη	φεύγει.	
3	Η Μαίρη	ξυπνάει	
4	Η Μαίρη	γράφει.	
5	Η Μαίρη	είναι	εδώ.

- ✓ Όταν βρίσκουμε τα ρήματα αμετάβατα, η **ενέργεια του ρήματος** **δε μεταβαίνει** σε κάποιο αντικείμενο ούτε υπάρχει κατηγορούμενο.
- ✓ Όπως φαίνεται και από τα παραδείγματα, κάποια από τα ρήματα “αναζητούν” συμπλήρωμα, αλλά δεν είναι απαραίτητο να το έχουν, οπότε τα βρίσκουμε να είναι και αμετάβατα.

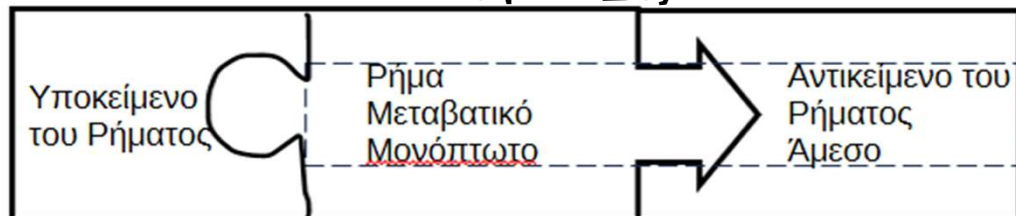
ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ

	ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ	ΡΗΜΑ ΣΥΝΔΕΤΙΚΟ	ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ
1.	Η Μαίρη	είναι	υπέροχη.
2	Η Μαίρη	είναι	φίλη.
3	Η Μαίρη	είναι	υπέροχη φίλη.
4	Η Μαίρη	φαίνεται	ήρεμη.
5	Η Μαίρη	παίζει	ξέγνοιαστη.
6	Η Μαίρη	ξυπνάει	χαρούμενη.

- ✓ Όταν έχουμε Συνδεδειγμένα Ρήματα, έχουμε και Κατηγορούμενο (του Υποκειμένου). Το κατηγορούμενο μας δείχνει μια Ιδιότητα που έχει το Υποκείμενο, πώς είναι, τι είναι το Υποκείμενο.
- ✓ (Αντίθετα, το Αντικείμενο δε μας δείχνει κάτι τέτοιο. Από το Αντικείμενο μαθαίνουμε τι κάνει -ή δεν κάνει- το Υποκείμενο, όχι τι είναι -ή δεν είναι - το Υποκείμενο).
- ✓ Το βασικότερο συνδεδειγμένο Ρήμα είναι το είμαι. Άλλα συνδεδειγμένα Ρήματα: γίνομαι, φαίνομαι, μοιάζω, παραμένω, θεωρούμαι, αποδεικνύομαι, εκλέγομαι, διορίζομαι, αποτελώ, ονομάζομαι, λέγομαι, αναγνωρίζομαι, ανακηρύσσομαι, κ.λπ.
- ✓ Εκτός από τα Συνδεδειγμένα, κάθε άλλο ρήμα μπορεί να πάρει Κατηγορούμενο, αν συμπληρώνεται από λέξη/εις που δίνουν Ιδιότητα → Υποκείμενο (Παραδείγματα 5 & 6).
- ✓ Προσοχή! Δε μαθαίνουμε Ιδιότητες του Υποκειμένου μόνο από το Κατηγορούμενο, αλλά και από τους επιθετικούς προσδιορισμούς.
 - ο Η υπέροχη Μαίρη → υπέροχη = Επιθετικός Προσδιορισμός
 - ο Η Μαίρη είναι υπέροχη → υπέροχη = Κατηγορούμενο.
- ✓ ΑΡΑ πρέπει να έχω
Υ – Ρήμα (Συνδεδειγμένο ή άλλο) – Κ
για να έχω Κατηγορούμενο.

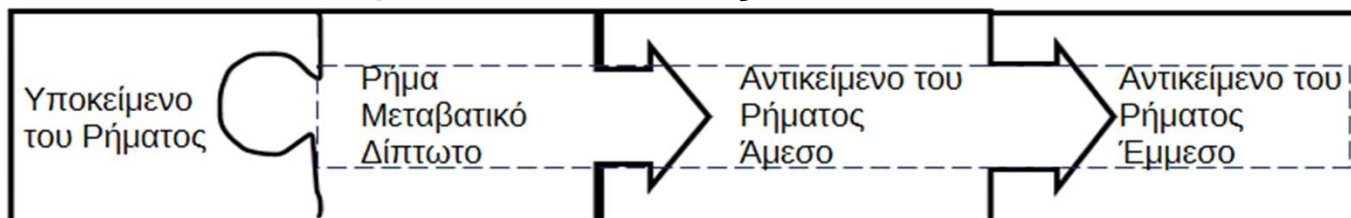
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ (ΑΜΕΣΟ)

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ	ΡΗΜΑ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΜΟΝΟΠΤΩΤΟ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΑΜΕΣΟ
Η Μαίρη	παίζει	κρυφτό
Η Μαίρη	γράφει	ένα ποίημα
Η Μαίρη	συναντά	τη φίλη της.
Η Μαίρη	μοιάζει	της μαμάς της.

- ✓ Για να υπάρχει Αντικείμενο, το Ρήμα πρέπει να είναι μεταβατικό, δηλαδή η «ενέργεια» του ρήματος μεταβαίνει, «πηγαίνει» στο Αντικείμενο.
- ✓ Το αντικείμενο συμπληρώνει το νόημα του ρήματος - και όχι το νόημα του Υποκειμένου. Από το αντικείμενο μαθαίνουμε κάτι για το υποκείμενο (το τι κάνει), όμως όχι κάποια ιδιότητά του. Στα παραδείγματα: μαθαίνουμε τι γράφει η Μαίρη (ένα ποίημα), αλλά όχι αν είναι ποιήτρια, μαθήτρια κ.τ.ο....(;))
- ✓ Το αντικείμενο μπαίνει μόνο στις πλάγιες πτώσεις, δηλαδή Γενική & Αιτιατική. Ποτέ Ονομαστική. Περισσότερο στην Αιτιατική.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ (ΑΜΕΣΟ + ΕΜΜΕΣΟ)

ΑΜΕΣΟ	&	ΕΜΜΕΣΟ
Αιτιατική		Γενική
Αιτιατική προσώπου/πράγματος		Αιτιατική προσώπου/πράγματος που είναι ή γίνεται εμπρόθετο
Αιτιατική προσώπου		Αιτιατική πράγματος

Δίπτωτο λέγεται το ρήμα που παίρνει για συμπλήρωμα δύο ή και περισσότερα Αντικείμενα σε δύο πτώσεις, ή στην ίδια πτώση αρκεί το ένα να δηλώνει πρόσωπο και το άλλο πράγμα.

Συχνά δίπλα σε απρόσωπο ρήμα (χρειάζεται, φαίνεται, πρέπει) ή έκφραση (π.χ. είναι εύκολο) υπάρχει γενική πτώση (μου, σου, του), που δεν είναι αντικείμενο (είναι Γενική Προσωπική). Π.χ. Του (ΓΠ) χρειάζεται να προσπαθήσει. Της (ΓΠ) είναι εύκολο να έρθει.

Πολλά ρήματα φαίνεται να έχουν δύο Αντικείμενα σε Αιτιατική, αλλά στην πραγματικότητα το ένα είναι Κατηγορούμενο του άλλου. Π.χ. Έκαναν τον δρόμο πεζόδρομο.

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ	ΡΗΜΑ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΔΙΠΤΩΤΟ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΑΜΕΣΟ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΜΜΕΣΟ	↺↻	Η ίδια πρόταση σε άλλη μορφή με μετασχηματισμούς.			
Η Μαίρη	έδωσε	το μολύβι	στον Γιάννη	↺↻	Η Μαίρη (Υ)	έδωσε (Ρ)	του Γιάννη (ΕΑ)	το μολύβι. (ΑΑ)
Η Μαίρη	χάρισε	τα παιχνίδια	στις φίλες της.	↺↻	Η Μαίρη (Υ)	τους (ΕΑ)	τα (ΑΑ)	χάρισε. (Ρ)
Η Μαίρη	είπε	αυτό	σε σένα.	↺↻	Η Μαίρη (Υ)	σ' (ΕΑ)	το (ΑΑ)	είπε. (Ρ)
Η Μαίρη	πήρε	τα γλυκά	από τον Αντώνη.	↺↻	Η Μαίρη (Υ)	του (ΕΑ)	τα (ΑΑ)	πήρε. (Ρ)
Η Μαίρη	έμαθε	εμένα	σκοινάκι.	↺↻	Η Μαίρη (Υ)	με (ΑΑ)	έμαθε (Ρ)	σκοινάκι. (ΕΑ)
Η Μαίρη	σύστησε	τον Πέτρο	στον Άγγελο	↺↻	Η Μαίρη (Υ)	του (ΕΑ)	τον (ΑΑ)	σύστησε. (Ρ)
Η Μαίρη	γέμισε	το δωμάτιο	μπαλόνια.	↺↻	Η Μαίρη (Υ)	το (ΑΑ)	γέμισε (Ρ)	με μπαλόνια (ΕΑ)